

Taşeron İşçi Maaşlarının Rapor ve Yıllık İzin Dönemlerinde kesilip kesilmeyeceği hk

Kamu kurum ve kuruluşlarında 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında çalışan işçi sayısı hayli fazladır ve özellikle son dönem yasalarla bu kişilerin haklarında iyileştirmeler yapılmaktadır. Ancak, yapılan iyileştirmeler, rapor kullanan veya yıllık izne çıkan işçilerin maaşlarının düşmesine engel olmamıştır.

Hizmet alımlarında hakediş çalışmanın karşılığı olarak ödenmektedir. Çalışılmış gibi sayılan haller hariç, çalışma olmaması halinde ödeme yapılmaması doğal bir sonuçtur. Bu analizde çalışma yapılamayan iki temel uygulama üzerinde durulacaktır: Raporlu günler ve yıllık izin.

İşçilerin rapor alması halinde, şartları varsa, rapor gün sayılarına denk gelen ücretler "Geçici İş Göremezlik Ödeneği" adı altında ödenmektedir. Ancak, söz konusu ödeme, raporun üçüncü gününden başlamak üzere ödendiğinden dolayı, bir veya iki günlük raporlarda herhangi bir ödeme yapılmamakta, diğer raporlarda ise ilk iki günü ödenmemektedir. Ödenmeyen kısmın yüklenici tarafından ödenmesini zorunlu kılan bir mevzuat düzenlemesi de bulunmamaktadır.

Geçici iş göremezlik ödeneğinin ödenmesi bir yana, hizmet alım ihalelerinde, hakediş düzenleyen idareler rapor gün sayılarını hakedişlerden kesmek durumundadırlar. Rapor gün sayıları için kesilecek bedel içerisinde, işçilere ödenen yemek ve yol bedelleri de bulunmaktadır.

Rapor gün sayısı kadar yükleniciye eksik ödeme yapılır ve yüklenici de rapor gün sayısı kadar işçilerine eksik ödeme yapabilir.

Yıllık izin hallerinde ise; işçilere nakdi olarak sağlanan

yemek ve yol bedellerinin kural olarak, ücret alacağından farklı olarak, kesilmesi gerekmektedir. Yemek ve yol bedeli ödemeleri çalışmanın karşılığıdır ve çalışılmayan dönemlerde hakedişten kesilir. Söz konusu kesintinin yapılması gerektiğine yönelik Sayıştay ve Yargıtay kararları da bulunmaktadır.

Yıllık izin dönemlerinde, işçilerin bu günlere denk gelen yemek ve yol bedelleri hakedişlerden kesilir.

Hem hesaplamanın karışık olması, hem teklif mektubu eki cetvel ile personel ödemeleri arasında bağlantının tam olarak kurulamaması, hem Sosyal Güvenlik Mevzuatı ile hizmet işleri hakediş uygulamaları arasında yeknesaklığın olmaması, hem de işçilerin mağduriyetinin önlenmesi sebepleriyle; rapor gün sayılarının ve yıllık izin zamanlarında yemek ve yol bedellerinin hakedişlerden kesilmemesi için önerimiz vardır: İdareler ihale dokümanlarına bu kapsamda kesintilerin yapılmayacağına yönelik düzenlemeler koyabilirler. Konulacak düzenlemeler 4857 sayılı İş Kanunu'nun 45 inci maddesi kapsamında "Saklı haklar" olarak ele alınacak ve değerlendirilecektir.

Düzenleme örnekleri;

– İhale konusu işte çalışan kişilerin rapor alması halinde, geçici iş göremezlik kapsamında ödenmeyen rapor paralarının, bir aylık zaman dilimi içerisinde en fazla ... günü idarece ödenecektir. (Rapor parası ödenecek gün sayısına sınır konulması, hem rapor alma uygulamasının suiistimal edilmesine engel olacak, hem de gerçekten ihtiyaç duyanların mağduriyetini engelleyecektir.)

– Rapor alınması halinde, bu günlere denk gelen yemek ve yol bedelleri tam olarak ödenecek, herhangi bir kesinti yapılmayacaktır. Bu kapsamda ödenecek yemek ve yol bedelleri bir aylık zaman dilimi içerisinde ... günü aşamayacaktır.

– Yıllık izin dönemlerinde, ihale konusu işte çalışan işçiler işe gelmese de, yemek ve yol bedelleri tam olarak ödenecek, herhangi bir kesinti yapılmayacaktır.

Yukarıda örnek olarak verilen ifadelere benzer düzenlemelerin, ihale dokümanlarında yapılması halinde işçilerden herhangi bir

kesinti yapılamayacağını ve ödemelerin tam olarak gerçekleştirileceğini düşünmekteyiz.